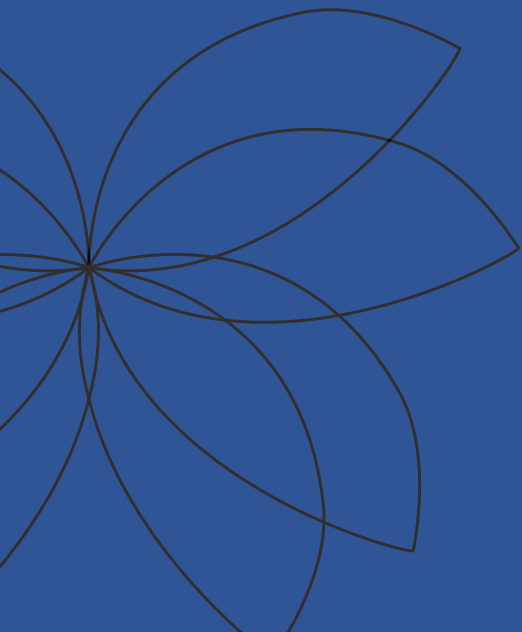

Projektet Föräldrar i fokus- kartläggning

En kartläggning kring upplevelser bland föräldrar med annan kulturell bakgrund (Del 1) och lärare som undervisar elever med annan kulturell bakgrund (Del 2) kring samarbetet mellan hem och skola.

Del 1: Svaren från föräldrarna baserar sig på diskussioner under hållna föräldrastödsgrupper på 3 olika orter i Svenskfinland

Del 2: Antal inkomna svar på enkäten riktad till lärare: 40 st

Projektet Föräldrar i fokus - bakgrund

Projektets övergripande syfte är att inkludera och göra föräldrar med annan kulturell bakgrund och nyanlända föräldrar mera delaktiga i barnens skolgång, i den lokala hem- och skolaföreningen och i närsamhället. Inom projektet har vi utvecklat en modell och ett material för att förbättra och stärka samarbetet mellan hemmet och skolan för familjer med annan kulturell bakgrund. Modellen kan användas fritt för sig eller som en del av den fria bildningens integrationsutbildning.

Samarbetspartner i projektet har varit Bildningsalliansen, Förbundet Hem och skolas projekt Varje förälder och Föräldrabarometern på främmande språk samt Åbo Akademis Kaaro-projekt.

Under projektet har vi kartlagt vilka behov och önskemål föräldrar med annan kulturell bakgrund har på samarbetet mellan skolan och hemmet. Detta har vi gjort med hjälp av diskussionsträffar med målgruppen i Österbotten och på Åland. Utöver det har vi gjort en enkät-förfrågan riktad till lärare som undervisar elever med annan kulturell bakgrund samt lokala Hem- och skolaföreningar, för att kunna beakta behoven även ur deras synvinkel.

Resultaten från kartläggningen presenteras i detta dokument. Resultaten har sedan använts för att utveckla den modell och det material som sedan fria bildningen, skolor och Hem- och skolaföreningar kan använda sig av för att inkludera föräldrar med annan kulturell bakgrund i barnets skolgång samt skolans verksamhet.

**VARJE
FÖRÄLDER**

DEL 1 – Upplevelser av samarbetet mellan hem och skola bland föräldrar med annan kulturell bakgrund

Överlag är föräldrarna glada över den finlandssvenska skolan och anser att samarbetet mellan hemmet och skolan fungerar ganska bra.

Det som uppskattas speciellt och som omnämns är:

- de individuella utvecklingssamtalen och veckobrev med information
- att lärarna är duktiga och bryr sig
- att det enskilda barnet är i fokus och att dess styrkor tas i beaktande

Utmaningar och utvecklingsbehov som föräldrarna lyfter fram:

Språket är den största utmaningen för föräldrar med annat modersmål än svenska eller finska.

- Språket och kulturen tas inte alltid i beaktande upplever vissa föräldrar.
- Många skolor sänder ut informationen endast på svenska.
- Tolkar behövs eller någon form av kontaktperson. En tolk eller en kontaktperson skulle underlätta barnets skolgång och kontakten mellan hem och skola

Svårt att ta kontakt med skolan, och med föräldrar i andra klasser!

Svårigheter med att använda Wilma, eller man kan inte alls använda Wilma, vilket minskar möjligheterna att vara delaktig i skolans aktiviteter.

Upplevelser av samarbetet mellan hem och skola bland föräldrar med annan kulturell bakgrund

Föräldrarnas möjligheter är begränsade

- Föräldrarna har höga förväntning på skolan, besvikelsen stor när deras barns resultat inte är som förväntat, speciellt i vissa ämnen som kräver mera språkförståelse
- Svårt att stöda med läsläsning på svenska i hemmet, när föräldrarna inte kan språket. Stödpersoner som kunde fungera som läsläsningstöd för eleverna efterlyses av föräldrarna
- Information behövs från skolan kring hur man kan stöda sitt barn med skolarbetet trots att man inte själv kan språket

Under det första och andra skolåret behöver barnen extra stöd med språket, barnet kan ha genomgått stora livsförändringar som påverkar barnets psykiska hälsa

- Kunde språkstödet påbörjas redan i dagis och förskola för de barn som delar i den verksamheten?
- Föräldrarna kritiska till att extra språkstöd ordnas samtidigt som övriga elever har andra lektioner än svenska. Då missar eleven den informationen vilket kan leda till svårigheter med läxor och i sin tur frustration. Extra språkstöd kunde kanske ordnas före eller efter skoldagen?
- Dessutom är det även svårt med finskan för de elever som jobbar med att lära sig svenska. Extra stödundervisning behövs även i finska. Gäller speciellt i svenskspråkiga områden.

Skolkompisar och stöd även på vardagar mellan hemmet och skolan är jätteviktigt!

Upplevelser av samarbetet mellan hem och skola bland föräldrar med annan kulturell bakgrund

Mera information om skolvardagen behövs. Nedan några önskemål av föräldrar:

- Orienteringsdag i början av skolåret då föräldrar kan delta hela skoldagen och i alla vardagshändelser om det är möjligt. Eller alternativt besöksdagar/timmar
- Träffar där det är möjligt för föräldrar att ställa frågor gällande skolan och skolvardagen och hur det fungerar.
- Flera föräldrar borde delta i föräldramöten!
- Skolan behöver undervisa kring mångfald och vad som är "normalt" i olika kulturer

Fortbildning inom flerspråkighet och inläring behövs för lärare

- Vissa föräldrar upplever att läraren ibland tolkar olika svårigheter med skolan och inläring som psykologiska problem hos eleven och utför därför olika "tester". Detta i sin tur skapar onödigt oro både för eleven och föräldrarna.
- Lärare behöver ha förståelse för att elever med annat modersmål upplever skoldagen som tyngre eftersom de måste uttrycka sig på ett annat språk än sitt modersmål.
- Skolan och lärare behöver förstå att eleven har rättighet att lära sig sitt eget modersmål och vara stolt över sitt språk och sin bakgrund.
- Mobbing och skolans agerande
- Föräldrarna upplever inte att skolan och lärarna tar tag i mobbing i tid eller på rätt sätt.

DEL 2 – Enkätundersökning till lärare som undervisar elever med annan kulturell bakgrund

N=40

Bland de lärare som svarade på enkäten undervisar

- 23 st eller ca 58 % i årskurserna 1 – 6
- 15 st eller ca 37 % i årskurserna 7 – 9
- 2 st eller ca 5 % har uppgett att de undervisar något annat stadie

I de skolor där de lärare som svarat på enkäten jobbar uppger

- 9 st att det finns **inga eller endast några få** föräldrar med annan kulturell bakgrund
- 29 st att det finns **flera** föräldrar med annan kulturell bakgrund, **nästan i varje klass**
- 0 st att majoriteten skulle vara föräldrar med annan kulturell bakgrund

Bland lärarna som svarade på enkäten uppger

- 27 st eller ca 71 % att de **regelbundet** undervisar elever med annan kulturell bakgrund
- 6 st eller ca 16 % att de **ibland** undervisar elever med annan kulturell bakgrund
- 5 st eller ca 13 % att de **inte alls** undervisar elever med annan kulturell bakgrund

Vilka metoder använder skolan för att informera om sin verksamhet till föräldrar överlag?

N=40

	Regelbundet	Ibland	Aldrig	Vet ej
Wilma eller motsvarande, 37 svar	76 %	19 %	2 %	3 %
Infobrev i pappersform hem med eleven, 38 svar	29 %	68 %	3 %	-
Skolans webbsida , 34 svar	21 %	20 %	38 %	21 %

Andra sätt att informera som uppgavs var:

tolktjänst eller översatta meddelanden, veckoplan, Whatsapp, Facebook, telefonsamtal, Instagram och privata lektioner

Skiljer sig sättet att kontakta föräldrar med annan kulturell bakgrund från kontakten till föräldrar med svenska som modersmål?

N=40

- 26 lärare, eller **70 %**, uppger att kontakten till föräldrar med annan kulturell bakgrund skiljer sig från kontakten till föräldrar med svenska som modersmål.

Orsaker till att kontakten skiljer sig är:

- Familjens **språknivå** behöver beaktas
- **Uppföljningskontakt** för att säkerställa att informationen har uppfattats korrekt
- Behov av **tolktjänster**
- Socialtjänsten inkopplad, vilket medför annan form av kontakt
- Informationen behöver göras om till **lätt språk** och man behöver uttrycka sig på ett enklare sätt
- Vissa föräldrar med annan kulturell bakgrund använder inte Wilma
- Kommunikationen sker på **engelska**
- Informationen **översätts** till flera olika språk

- Mera **personligt anpassad** information. Exempelvis hembesök av lärare för speciellt viktiga information.
- Skild information via **telefon, sms eller Whatsapp**
- Det går inte att förlita sig på att den "vanliga informationen" räcker till

Informationskanaler som upplevs mest effektiva i kontakten med föräldrar med annan kulturell bakgrund

- Telefonsamtal eller sms/Whatsapp
- Wilma
- Fysiskt möte med föräldrarna
- Tolktjänst
- Via eleven

Informeras föräldrar med annan kulturell bakgrund på sitt eget modersmål?

N=40

Endast 1 lärare, 3 %, uppger att **informtionen har getts** till föräldrar med annan kulturell bakgrund på deras eget modersmål. Medan 46 %, eller 17 lärare uppger att man **ibland informerar** på föräldrarnas modersmål. 51 % uppger att man inte erbjuder den möjligheten.

Har skolan erbjudit skolning i hur man använder Wilma (eller motsvarande) till föräldrar med annan kulturell bakgrund?

N=40

59 % uppger att skolan **erbjudit skolning** i Wilma (eller motsvarande system) till föräldrar med annan kulturell bakgrund. 22 % uppger "Nej", medan 19 % uppger att **man inte vet** om skolning erbjudits eller inte.

Påståenden

N=40

- 86 % av lärarna upplever att de signalerar att samarbetet mellan hemmet och skolan är viktigt
- 78 % uppger att skolans rektor signalerar att föräldrar är en viktig samarbetspart
- 81 % upplever att de uppmanar föräldrar att vara i kontakt
- Endast 44 % upplever att de ger tillräckligt med information om barnets skolgång till föräldrarna
- 57 % upplever att skolan lyssnar till föräldrarnas åsikter och utvecklingsförslag
- Under föräldramöten upplever endast 33 % att det ges tid för föräldrarna att bli bekanta med varandra
- Endast 22 % uppmanar föräldrar att besöka skolan under skoldagen
- 68 % ger positiv respons om eleven till föräldrarna
- 60 % upplever att föräldrar med annan kulturell bakgrund litar på skolan och läraren.
- 60 % upplever att skolan ger konkreta förslag på hur föräldern kan stöda sitt barns skolgång

Lärarnas erfarenheter av hur föräldrar med annan kulturell bakgrund stöder sina barn i deras skolgång?

N=40

- Väldigt varierande från elev till elev, beror mycket på familjens språknivå, status och bakgrund.
- Extremt utmanande, bristfälligt stöd på grund av t.ex många barn
- De är precis lika som andra föräldrar, vissa mer engagerade andra mindre
- Skolan upplevs som viktigt och det finns en stor respekt för skolan. Föräldrarna upplever inläringen som viktig, men ibland kan kraven på inläringen vara för hög.
- Trots att de ej kan språket behöver föräldrarna uppmuntra till läsläsning. Extra stöd vid läsläsning behövs ofta hos elever med annan kulturell bakgrund.
- Många svar poänterar att stödet ofta är bristfälligt, men samtidigt lyfter man upp att barnen betyder allt för föräldrarna och att de flesta gör så gott de kan.

Lärarnas erfarenheter kring delaktighet och engagemang i skolsamarbetet hos föräldrar med annan kulturell bakgrund

N=40

- Ca 23 % bland de lärare som svarat på enkäten anser att delaktigheten och engagemanget i skolsamarbetet är **gott och fungerar bra** hos föräldrar med annan kulturell bakgrund.
- 15 % svarar att delaktigheten och engagemanget är **svagt, bristfälligt och svårt**.

Flera svar tar även upp att det varierar väldigt mycket bland föräldrar med annan kulturell bakgrund, precis som bland föräldrar överlag. Svaren lyfter fram att föräldrarna nog alltid vill barnens bästa, men att olika faktorer som t.ex. brister i språkkunskap påverkar hur delaktig och engagerad man är.

En del lärare upplever att tröskeln för föräldrar med annan kulturell bakgrund är hög för att aktivt delta och engagera sig, också när det gäller att engagera sig i hem och skola-föreningen.

Lärarnas åsikter om hur samarbetet med föräldrar med annan kulturell bakgrund fungerar

N=40

- 40 % bland de lärare som svarat på enkäten upplever att samarbetet med föräldrar med annan kulturell bakgrund fungerar bra eller helt okej.

En lärare skriver till och med att samarbetet fungerar bättre med föräldrar med annan kulturell bakgrund än med övriga föräldrar.

Här poängterar man dock att det nog i vissa fall är utmanande med språket och att möjligheten till tolktjänst underlättar och behövs.

- Endast ca 13 % upplever samarbetet som direkt svårt eller utmanande.

Även här kommer det fram att variationen är stor bland familjerna, precis som bland familjer överlag.

Övriga kommentarer av lärarna

N=40

- ”Det borde finnas info om hur man går tillväga om föräldrarna talar annat språk.”
- ”Många glesbygdskommuner lägger ned väldigt mycket resurser på familjer med invandrarbakgrund utan att få något tillbaka. Ofta har det visat sig att familjerna flyttar bort efter några år utan att kunna ge samhället något tillbaka. Men detta är väl snarare en politisk fråga. Det vore skäl att fundera i alla samhällsinstanser på hur man kunde få dessa familjer att stanna i glesbygds kommunerna eftersom inflyttning behövs.”
- ”Kulturella skillnader kan ibland göra sig påtagliga. Många föräldrar har tex. svårt att passa tider.”
- ”Resurser och hur man lyckas få dessa elever med annat språk att hänga med är väl det som är den stora utmaningen, föräldrarna är mest positiva och gör så gott de kan. Tycker indvandarbarbarnen har mycket mer motivation och vilja att lära sig än våra finlänskt födda barn! De tenderar bli fler och fler som inte ids göra något eller bryr sig.”